

Fragment uit "Op een dag in oktober"

De spoorbomen gingen open. Tegelijk renden wij naar voren, de rails over, naar de trein.

'Het dorp wordt in brand gestoken. Platgebrand,' riepen vrouwen om ons heen. In welke wagon zouden ze zitten? Iedereen riep namen. 'Ja, hier,' schreeuwden mannen in de wagons. 'Hier!' Bij de deuropeningen van de wagons verdrongen mannen elkaar. Iedereen wilde zijn vrouw, kinderen, verloofde zien. Handen grepen naar dekens, tassen, kleding, voedsel. De namen gonsden om mij heen, terwijl ik naar de voorste wagons rende. Mijn moeder en zusjes volgden mij. Ik hoorde hun geroep 'Johan! Willem! Vader!' achter mij.

Een paar mannen waren tegen de wand van de wagon geklommen. Hun armen en hoofd staken uit de openingen aan de bovenkant. We holden langs alle wagons. Dáár vooraan, de mouwen van een groene trui. Dat moest Johan zijn. Ik schreeuwde zijn naam zo hard dat mijn stem oversloeg. Bang voor de geweerkolven kroop ik half bukkend tussen de soldaten door. De laatste meters strekte ik mij uit. Johan moest mij goed kunnen zien. Het was beloofd. We blijven bij elkaar. Hand erop. Hier was ik. Hij zag mij. Ik zwaaide met de tas.

'Dorst, zo'n dorst. Geef snel!' riep Johan.

Zijn handen reikten en ik hief de tas omhoog.(---)

'Hier, vader,' hoorde ik Johan zeggen. 'Pak aan.'

Daar ergens in het donker konden zij eindelijk drinken. Wat duurde het lang. Johan moest weer omhoog klimmen. Gauw. Maar de soldaten duwden de mensen naar achteren. Alle deuren werden dichtgesmeten.

'Los, Mensch!'

Ze grepen mijn moeder bij de schouder, duwden haar ook opzij.

Soldaten met geweren klommen boven op de wagons, sprongen op de treeplanken. De trein kwam langzaam in beweging. Wagon na wagon ging voorbij. In een trein voor beesten verlieten de mannen ons dorp. Kleiner en kleiner werd de trein in het landschap.